

Pratarmė

Pirmame leidinio skyriuje „Aukštasis mokslas: kokybė ir prieinamumas“ visų pirma iškeliamas socialinio teisingumo ir socialinių-ekonominių grupių atstovavimo skirtingo prestižo studijų programose problema. Remiantis tyrimo duomenimis parodoma, kad Lietuvoje studijos pagal prestižines programas daug mažiau priimanamos ekonominiu ir išsilavinimo požiūriu silpnesnių šeimų vaikams, nes jie dažniau studijuoja neprestižines programas ir rečiau gauna finansinę pagalbą. Daroma išvada, kad studijų politika Lietuvoje labiau remiasi merikratinio socialinio teisingumo principu. Iš dalies tai rodo ir šiame skyriuje pateikiami duomenys apie socialinę padėtį ir vyresniųjų mokinių profesinius siekius, statistiškai reikšmingai susijusius su tėvų išsilavinimu ir pajamomis. Skaitytojus turėtų sudominti ir tarptautinės kitų šalių (Australijos, Airijos, Naujosios Zelandijos, Pietų Afrikos, Švedijos, Turkijos, Jungtinės Karalystės) lyginamosios aukštojo mokslo politikos analizės rezultatai, teikiami lyčių lygybės ir slinkties nuo kolegialumo prie vadybiškumo kontekste. Konstatuojama, kad nei kolegiali, nei vadybinė sistema nėra palankesnė lyčių lygybei, išskyrus didesnę jų įtaką lyčių lygybei universitetuose. Akivaizdu, kad aukštojo mokslo plėtra ir kokybė priklauso ir nuo akademinio personalo vaidmens ir įtakos. Žvelgiant į aukštąjį mokslą iš šios perspektyvos, naudinga atkreipti dėmesį į naujus tyrimo duomenis apie universiteto dėsty-

tojų pasitenkinimo darbu ir darbo vertybėmis ypatumus, taip pat apie jų sąsajas su įvairiose akademinio darbo srityse patiriamu stresu ir galimas jo įveikos strategijas vyresnių ir jaunų dėstytojų požiūriu.

Antrame skyriuje „Švietimo politika ir mokytojų rengimas“ supažindinama su Anglijos mokytojų rengimo sistema, kurioje siekiama perkelti mokytojų rengimą iš universitetų į mokyklas, kai universitete jau būna išklausti ugdymo teorijos pagrindai, susipažinta su mokymo ir mokymosi, klasės valdymo ir kitais svarbiais pedagogo darbui dalykais. Parengti mentoriai prižiūri, kaip mokyklose vyksta praktinis studijuotų teorinių dalykų pritaikymas, nors dauguma pedagogų praktikų tokiai rengimo sistemai ir linke prieštarauti. Šalia to svarstoma vertybinių orientacijų, kaip meninės individualybės formavimosi veiksnio, reikšmė rengiant būsimus muzikos mokytojus Lietuvoje. Šiame skyriuje aptariama ir verslumo kompetencijos svarba socialinių darbuotojų profesinei veiklai. Drauge apibūdinami verslumo kompetencijos plėtotės didaktiniai modeliai, savo ruožtu kreipiantys į versliams asmenims būdingų nuostatų, vertybių, gebėjimų išskleidimą. Čia rašoma ir apie kritinį mąstymą, ir apie jo ugdymo susiejimą su retorinio meistriškumo ugdymu.

Trečias skyrius „Švietimo politika Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklose“ skiriamas šių mokyklų švietimo politikai aptarti. Aktualizuojant politikos, viešo-

sios politikos ir švietimo politikos sampratas ir jų sąsajas, pirmiausia siekiama nubrėžti mokyklos lygmens švietimo politikos sąvokinės erdvės kontūrus. Kartu norima išryškinti ir mokyklų veiklos kokybės vertinimo pokyčius, rodančius tam tikrus švietimo politikos įgyvendinimo laimėjimus ir sunkumus. Atsižvelgus į kokybinio tyrimo duomenis, bandoma apibrėžti ne tik mokyklų veiklos kokybės

išorinio vertinimo sistemos kaitos, bet ir atsinaujinimo linkmes bei prielaidas. Be to, minėtų problemų erdvėje nagrinėjama ir aktuali gabių vaikų situacija šiuolaikinėje mokykloje – konfliktinė sąveika su bendraklasiais ir mokytojais. Remiantis Nacionalinės mokyklų vertinimo agentūros duomenimis išryškėjusios šios sąveikos problemos interpretuojamos poreikių konflikto požiūriu.

*Vyriausioji žurnalo redaktorė
Vanda Aramavičiūtė*